

9 . Jurilovca | Județ: Tulcea | Punct: Cap Dolojman | Anul: 2014

Anul: 2014

Cod RAN: 160653.02

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca greacă, Epoca elenistică, Epoca romană târzie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Religios, ritual și funerar, Neatribuit

Autori: Sorin Costea, Mihaela Iacob, Eugen Dorel Paraschiv, Vera Rusu

Instituții: Universitatea "Dunărea de Jos", Galați, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea

Raport

Cercetarea arheologică preventivă s-a realizat pe un promontoriu situat la cca. 600 m V de incinta orașului romano- bizantin, pe malul lacului, pe locul în care urmează să fie amplasată noua bază arheologică, ce urmează să aibă și un muzeu de sit. A fost săpată o suprafață aproape dublă față de cea afectată de proiect. În zonele de N și de S săpătura a fost extinsă pentru cercetarea integrală a unor complexe.

Suprafața afectată de proiect (construcția propriu-zisă) a fost împărțită, teoretic, în cinci suprafețe de 8,30 x 4 m, orientate aproximativ N – S, numerotate de la E la V (S1 – S5), fără a se păstra profile între ele. La V de S5 s-a lăsat un profil de 8,30 x 1 m, după care s-a trasat următoarea secțiune, S6, cu dimensiunile de 8,30 x 4,20 m. Menționăm faptul că în zona de V a S5 și în S6 nu au fost identificate complexe arheologice, astfel că profilul dintre acestea nu a mai fost săpat.

După configurarea complexelor în suprafața inițială, în a doua fază unele suprafețe au fost prelungite spre S astfel:

- ultimii 3 m ai S3, cu 6 m (6 x 3 m);
- S4, cu 6 m (6 x 4 m);
- primul metru al S5, cu 6 m (6 x 1 m);
- ultimii 3 m ai S5, cu 4 m (4 x 3 m).

La capetele de N ale S1 – S6 s-a lăsat un profil cu lățimea de 0,30 m, după care au fost săpate trei noi secțiuni, orientate E – V (S7 – S9), cu lățimea de 2 m și lungimi variabile, în funcție de complexe identificate:

- S7, 23 x 2 m;
- S8, 13 x 2 m;
- S9, 11 x 2 m.

La sfârșit a fost demontat și profilul amintit mai sus, dintre S7 și S1 – S5 (20 x 0,30 m).

Toate complexe arheologice identificate și cercetate aparțin perioadei elenistice.

În stratul vegetal și, în unele zone, în straturile ulterioare, chiar până la stâncă (aceasta apărând la adâncimea maximă de 0,90 m) au fost descoperite numeroase materiale arheologice de epocă romană și romană târzie (sec. II-IV p. Chr.), în afara unor contexte stratigrafice. Aceasta demonstrează că zona a fost puternic bulversată, fapt explicabil prin prezența, în apropiere, a unor nuclee de locuire (extramurane) din perioadele menționate. Materialele constau în:

- fragmente de amfore Șelov C (heracleene), Zeest 84/85, Zeest 72 (nord-pontice), LR 2 (egeene);
- veselă de băut și de bucătărie de factură locală;
- veselă de masă pontică și microasiatică;
- o toartă de opaiț;
- fragmente de vase din sticlă;
- o aplică, o limbă de curea și mai multe ținte din bronz;
- numeroase piroane și scoabe din fier;
- 40 de monede romane târzii (datate în sec. IV, până în timpul domniei împăraților Valens și Valentinian, perioadă după care locuirea extramurană încetează).

Pe lângă complexele elenistice și materialele de epocă romană, menționăm descoperirea unui fragment de la o ceașcă din prima epocă a fierului, a unui fragment ceramic din epoca bronzului și a unei pipe din lut.

Pe suprafața cercetată au fost identificate și cercetate șase ringuri funerare de perioadă elenistică.

Ringul 1

S-a conturat în zona centrală a săpăturii; acesta este puternic afectat de intervențiile ulterioare. Din complex se păstrează un tronson identificat în S2 și S3 (în lungime de cca. 6,5 m), la care se adaugă o piatră izolată în S2, două în S7 și două în profilul dintre S4 și S7. Pe baza acestor elemente, considerăm că ringul avea un diametru de peste 10 m. În profilul de N al S3 au fost descoperite câteva pietre deranjate care, după dimensiuni, par a fi făcut parte din acest complex. Ringul este format din pietre plate de mari dimensiuni (de până la 50 x 40 cm), așezate pe un sol relativ afânat; acestea apar la adâncimi cuprinse între 0,15 și 0,40 m față de actualul nivel de călcare. În interiorul ringului, în zona de S a acestuia, se păstrază o mică porțiune de manta realizată din pietre de mici dimensiuni, cu o suprafață de cca. 2 mp.

În centrul ipotetic al amenajării funerare, la adâncimea de 0,05-0,20 m, au fost descoperite două vase ceramice întregibile – un lagynos cu angobă portocalie și un aryballos cu firnis negru. Din interiorul ringului au mai fost recuperate și numeroase fragmente ceramice de la diverse vase (amfore de Chios și Thassos, vase de băut cu firnis negru sau fish plates).

Ringul 2

S-a conturat în colțul de NE al săpăturii inițiale (în S1 și S2), la 0,95-1 m de ringul 1. Acesta se păstrează integral, deși în interior s-au produs intervenții ulterioare (în epoca romană). Are diametrul maxim exterior de 3,30 m, iar cel interior de 2,35 m. Este format din pietre plate de dimensiuni medii, așezate pe mai multe rânduri (până la 11 asize). Pietrele apar la adâncimea de 0,15 m față de actualul nivel de călcare și continuă până la 0,90 m, adâncime la care apare stâncă. Ringul a fost umplut integral cu pietre asemănătoare cu cele cu care a fost construit. Printre acestea au fost descoperite, pe lângă fragmente ceramice elenistice, și materiale de epocă romană (tegule și câteva fragmente ceramice, în special de la amfore LR 2). La baza ringului, în interior, în zona de S, au apărut câteva pietre de mari dimensiuni așezate pe stâncă. Tot la baza acestuia au fost descoperite o verigă din bronz (piesă de harnașament?), o altă piesă din același metal, un picior de amforă de Thassos, un mâner ștampilat de la una sinopeeană și câteva fragmente de oase calcinate).

La cca. 1,25 m E de ringul 1 și la 1 m S de ringul 2 a apărut o structură din pietre plate având forma unui zid, pe o singură asiză, cu dimensiunile de 1,15 x 0,60 m.

Ringul 3

A apărut la V de ringul 1, în S4 și S5, în zona inițială de S a acestora (ulterior cele două secțiuni au fost prelungite). Acesta este relativ bine păstrat (lipsesc câteva porțiuni din zona de E). Are diametrul exterior de 4,50-4,60 m, iar cel interior de 4-4,20 m și este realizat din pietre de mici dimensiuni. Pietrele au apărut la adâncimea de 0,30-0,50 m. Ringul este înconjurat de o manta din pietre de mici dimensiuni. În interiorul

acestui, mantaua se mai păstrează doar în zona de V, pe o suprafață de cca. 2,5 mp. În interior, pe lângă câteva fragmente de oase calcinate, au fost descoperite mai multe fragmente de la o amforă de Chios și unul de mâner ștampilat de la o piesă de Thassos (sub manta), care se întrecește cu un altul descoperit la mare distanță, la N de ring.

Ringul 4

S-a conturat în prelungirea spre N a săpăturii (după ce se lăsase un profil de 30 cm), în secțiunile S7 – S9, în dreptul S3 și S4, la cca. 5,50 m N de ringul 3 și la 1,50 m NV de ringul 1. Acesta este slab conservat – se păstrează trei zone relativ continue din pietre, la care se adaugă trei pietre izolate. Are diametrul maxim de 5 m și este realizat din pietre de dimensiuni medii, ce apar la adâncimi cuprinse între 0,15 și 0,25 m. La S, E și V de ring se păstrează porțiuni din manta; o suprafață de cca. 2,5 mp se păstrează și în zona centrală a acestuia. În interiorul ringului, în apropierea stâncii, pe lângă câteva fragmente de oase calcinate, au fost descoperite două vase întregi lucrate la mână (o cană și un bol), două monede elenistice și una datată în sec. IV p. Chr., aceasta din urmă antrenată.

Ringul 5

A apărut la cca. 1,85 m N de ringul 3 și la 2,20 m SV de ringul 4, atât în săpătura inițială în S4 și S5 cât și în extinderea spre N a acesteia, în S7. Starea de conservare a acestuia este precară – se păstrează o zonă continuă de pietre de mari dimensiuni în S7, ce apar la adâncimea de 0,15 – 0,20 m, la care se adaugă trei pietre în S5. Ringul este înconjurat de o manta din pietre, manta ce se păstrează și în interiorul acestuia. În zona centrală au fost descoperite fragmente de oase calcinate și de cărbuni, precum și un vas lucrat la mână – o urnă cu trei butoni și cu gură pentru turnare. Aceasta din urmă, așezată cu baza în sus, a apărut la adâncimea de 0,20-0,25 m față de profilul de N al S5.

Ringul 6

S-a conturat în prelungirea de S a S3 – S5, la cca. 1,6 m SE de ringul 3 și la SV de ringul 1. Din acesta se păstrează doar un tronson cu o lungime de cca. 5 m (este vorba de zona de NE și o piatră izolată, la NV). Diametrul ringului nu a putut fi calculat; în zona de S, unde stânca este la mică adâncime, acesta nu se mai păstrează. Pietrele din care a fost realizat sunt de mari dimensiuni. La N se păstrează porțiuni din manta. În interior au fost descoperite câteva fragmente de oase de mari dimensiuni (femure sau tibii), precum și fragmente de amfore de Cos și Thassos (între care un mâner ștampilat).

Deoarece ringurile sunt foarte apropiate unele de altele, fiind dispuse în jurul unui central, acestea pot fi considerate morminte ale aceleiași familii. Această concluzie poate fi întărită și de faptul că ringurile sunt plasate într-o zonă distinctă.

După cum am menționat, toate cele șase ringuri au fost, într-o oarecare măsură, afectate de intervenții ulterioare, ca și mantalele acestora. Mantalele sunt comune mai multor ringuri. Atât pe acestea, dar mai ales imediat sub pietre, a fost descoperită o cantitate imensă de ceramică – vase lucrate la mână, ceramică cenușie realizată la roată, vase attice cu firnis negru (în special kantharoi), ceramică pictată, dar mai ales amfore (de Chios, Thassos, Sinope, Heraclea și Cos) –, ce nu poate fi atribuită, cu exactitate, unui anumit mormânt.

În ceea ce privește datarea complexelor funerare, pe baza inventarului descoperit acestea pot fi plasate între sfârșitul sec. IV și începutul sec. II a. Chr.

În S6 săpătura s-a efectuat până la stâncă, care apare la adâncimi cuprinse între 0,32 m (în colțul de SV) și 0,50 m (în cel de NE). În această secțiune nu au apărut complexe arheologice, ci doar două monede datate în sec. IV p. Chr., în stratul vegetal.

La S de locul pe care urmează să se amplaseze construcția propriu-zisă a fost săpată o altă secțiune, pe suprafața viitoarei fose septice, spre marginea promontoriului. Suprafața, orientată aproximativ N – S, are dimensiunile de 6,80 x 2,50 m. Săpătura s-a realizat până la stâncă, care apare la 0,30 m. În această secțiune au fost descoperite doar câteva fragmente

ceramice de perioadă elenistică și romană și un vârf de săgeată cu

trei muchii, datat în sec. IV a. Chr.

Informații suplimentare online

[Raportul 5290 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapsver Cimec.ro](#)
